

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет будівництва та архітектури
Кафедра архітектури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-виховної роботи
_____ професор В. Боярчук

« _____ » _____ 2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОКЗ 1 РИТОРИКА

другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»
ОП «Архітектура та містобудування»

Львів 2024

Робоча програма з дисципліни «Риторика» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 191 «Архітектура та містобудування».

Розробник: Куза А.М., к.арх., доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри архітектури

Протокол від 2.08. 2024 року № 2

Завідувач кафедри архітектури

_____ д.мист. професор Кюнцлі Р.В.
(підпис)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії факультету будівництва та архітектури

Протокол від 29.08. 2024 року № 2

Голова методичної комісії факультету будівництва та архітектури

_____ к.т.н., в.о. професора Мазурак А.В.
(підпис)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГІЖИЦЬКОГО

Кафедра філології імені Якіма Яреми

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП

_____ Андрій Степанюк _____

(ім'я та прізвище, підпис)

“.....” 2025 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету

_____ Тарас Осадчук _____

(ім'я та прізвище, підпис)

“_____” _____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКЗ 1 РИТОРИКА ТА СУЧАСНА КОМУНІКАЦІЯ

(код і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ Магістр _____

галузь знань **G «ІНЖЕНЕРІЯ, ВИРОБНИЦТВО ТА БУДІВНИЦТВО»**

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність _____ G17 «АРХІТЕКТУРА ТА МІСТОБУДУВАННЯ» _____

(код і назва спеціальності)

спеціалізація _____

освітня програма _____ **АРХІТЕКТУРА ТА МІСТОБУДУВАННЯ**

вид дисципліни _____ обов'язкова _____

(обов'язкова / за вибором)

2025–2026 навчальний рік

Робоча програма Риторика та сучасна комунікація
(назва навчальної дисципліни)

Укладач: кандидат філологічних наук, доцент Анжела Куза

(вказати укладачів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філології імені Якіма Яреми

Протокол № .. від “ ”2025 року

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Погоджено навчально-методичною комісією

спеціальності G17 «АРХІТЕКТУРА ТА МІСТОБУДУВАННЯ»
(назва спеціальності)

Протокол № 1 від «28»серпня 2025 року

Голова НМКС А.Степанюк
(підпис, ім'я та прізвище)

Схвалено рішенням навчально-методичної
ради факультету будівництва та архітектури

Протокол № від «-----» ----- 2025 року

Голова НМРФ Т.Осадчук
(підпис, ім'я та прізвище)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Семестр	1	
Кількість кредитів/годин	3	
Усього годин аудиторної роботи	28	
в т.ч.:		
• лекційні заняття, год.	14	
• практичні заняття, год.	14	
• лабораторні заняття, год.		
• семінарські заняття, год.		
Усього годин самостійної роботи	62	
Форма контролю	Залік	

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:

для денної форми здобуття освіти 31%

для заочної форми здобуття освіти –

Мета дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Риторика та сучасна комунікація” є підвищення рівня комунікативної компетентності студентів, формування високої комунікативної культури, яка охоплює мовні, паравербальні, ілюктивні, інтеракційні, соціокультурні знання і вміння, практичне оволодіння стратегією і тактикою успішного спілкування, основами ораторської майстерності.

Завдання дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни “Риторика та сучасна комунікація” є сформувати добрі знання та розуміння наукових основ риторики та мовної комунікації, особливостей сучасних комунікаційних технологій; розвивати творче мислення студентів та їхні креативні здібності; сформувати основи комунікативної культури та риторичної майстерності, виробити навички успішної комунікативної поведінки в різних ситуаціях, зокрема у сфері офіційно-ділового та наукового спілкування.

Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

знати:

наукові та практичні основи риторики та мовної комунікації в контексті сучасного інформаційного суспільства.

вміти:

- орієнтуватися в комунікативному процесі;
- узгоджувати свої комунікативні цілі і наміри;
- добирати моделі мовленнєвої поведінки відповідно до умов спілкування;
- правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів;
- виявляти та нейтралізовувати комунікативні проблеми;
- влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань для досягнення особистісної та ділової мети;
- посилювати свою комунікативну позицію;
- навчитися виголошувати публічні промови та готувати сучасні мультимедійні презентації за обраними темами.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма здобуття освіти (ЗФЗО)						заочна форма здобуття освіти (ЗФЗО)					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Семестр_1 (якщо дисципліна вивчається в кількох семестрах)												
Розділ	(за наявності окремих змістовних розділів)											
Тема 1.	12	2	2			8						
Тема 2.	13	2	2			9						
Тема 3.	13	2	2			9						
Тема 4.	13	2	2			9						
Тема 5.	13	2	2			9						
Тема 6.	13	2	2			9						
Тема 7.	13	2	2			9						
Усього годин	90	14	14			62						

4. ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1.	Тема 1. Риторика та сучасна комунікація в контексті інформаційного суспільства. 1.1. Вступ. Мета і завдання дисципліни. 1.2. Терміни «риторика» та «комунікація» в поняттєвому вимірі та лінгвістичному контексті. 1.3. Комунікація як соціальний процес. Основні етапи становлення теорії комунікації. Сучасні інформаційні платформи суспільної комунікації. 1.3. Комунікація як особливий модус існування людської природної мови. 1.4. Взаємозв'язок між риторикою та теорією мовної комунікації.	2	
2.	Тема 2. Риторика як наука та дисципліна. Закони риторики та комунікації. 2.1. Предмет і завдання риторики, історія становлення. 2.2. Основоположні розділи класичної та сучасної риторики. 2.3. Закони риторики (концептуальний закон, закон моделювання аудиторії, стратегічний закон, тактичний закон, мовленнєвий закон, закон ефективної комунікації, системно-аналітичний закон). 2.4. Комунікативні закони та їх реалізація в процесі наукової та ділової діяльності (закон залежності ефективності спілкування від комунікативних зусиль; закон ритму спілкування; мовленнєвого самовпливу; довіри до простих слів; притягування критики та ін.).	2	
3.	Тема 3. Типологія комунікації. Ораторське мистецтво як важливий засіб комунікації. 3.1. Характеристика різних типів комунікації. 3.2. Роди, жанри та види ораторського мистецтва (академічне, політичне, ділове, суспільно-побутове, дипломатичне красномовство та гомілетика). 3.3. Нові комунікативні технології XXI століття.	2	
4.	Тема 4. Засоби оптимізації комунікативного процесу. Стратегії і тактики у спілкуванні. 4.1. Характеристика основних видів взаємодії у мовленнєвій комунікації. Поняття «комунікативна девіація». 4.2. Регулятиви мовної комунікації. 4.3. Моделі та стилі у спілкуванні. 4.4. Ознаки, причини, механізми успішної та неуспішної комунікації. 4.5. Структура мовної особистості як учасника комунікативного процесу (комунікативна, соціометрична, психологічна, соціоінтерактивна, мовна, мовленнєво-риторична складова). 4.6. Місце мовної свідомості в комунікативному паспорті особистості. 4.7. Умови успішної самопрезентації.	2	
5.	Тема 5. Українська риторика: історія і сучасність. 5.1. Видатні представники українського ораторського мистецтва: від Київської Русі – до початку XX ст. 5.2. Розвиток риторичного мистецтва за незалежної України.	2	

	5.3. Український комунікативний етикет.		
6	Тема 6. Риторика і мистецтво презентації. 6.1. Публічний виступ як важливий засіб комунікації. 6.1 Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. Мовні засоби переконування. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу. 6.2 Презентація як сучасний різновид публічного мовлення. Типи презентацій. 6.3 Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації. 6.4 Культура сприймання публічного виступу. Уміння ставити запитання, уміння слухати. 6.5 Невербальні засоби промови.	2	
7.	Тема 7. Риторика дискусії. 7.1. Загальні характеристики дискусії. 7.2. Поведінка учасників дискусії. Уміння переконувати. 7.3. Вимоги до культури суперечки. .	2	
Усього годин		14	

6. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1.	Тема 1. Риторика та сучасна комунікація в контексті інформаційного суспільства. Вступ. Мета і завдання дисципліни. Терміни «риторика» та «комунікація» в поняттєвому вимірі та лінгвістичному контексті. Комунікація як соціальний процес. Основні етапи становлення теорії комунікації. Сучасні інформаційні платформи суспільної комунікації. Комунікація як особливий модус існування людської природної мови. Взаємозв'язок між риторикою та теорією мовної комунікації.	2	
2.	Тема 2. Риторика як наука та дисципліна. Закони риторики та комунікації. Предмет і завдання риторики, історія становлення. Основні розділи класичної та сучасної риторики. Закони риторики (концептуальний закон, закон моделювання аудиторії, стратегічний закон, тактичний закон, мовленнєвий закон, закон ефективної комунікації, системно-аналітичний закон). Комунікативні закони та їх реалізація в процесі наукової та ділової діяльності (закон залежності ефективності спілкування від комунікативних зусиль; закон ритму спілкування; мовленнєвого самовпливу; довіри до простих слів; притягування критики та ін.).	2	
3.	Тема 3. Типологія комунікації. Ораторське мистецтво як важливий засіб комунікації.	2	

	Характеристика різних типів комунікації. Роди, жанри та види ораторського мистецтва (академічне, політичне, ділове, суспільно-побутове, дипломатичне красномовство та гомілетика). Нові комунікативні технології XXI століття.		
4.	Тема 4. Засоби оптимізації комунікативного процесу. Стратегії і тактики у спілкуванні. Характеристика основних видів взаємодії у мовленнєвій комунікації. Поняття «комунікативна девіація». Регулятиви мовної комунікації. Моделі та стилі у спілкуванні. Ознаки, причини, механізми успішної та неуспішної комунікації. Структура мовної особистості як учасника комунікативного процесу (комунікативна, соціометрична, психологічна, соціоінтерактивна, мовна, мовленнєво-риторична складова). Місце мовної свідомості в комунікативному паспорті особистості. Умови успішної самопрезентації.	2	
5.	Тема 5. Українська риторика: історія і сучасність. Видатні представники українського ораторського мистецтва: від Київської Русі – до початку XX ст. Розвиток риторичного мистецтва за незалежної України. Український комунікативний етикет.	2	
6.	Тема 6. Риторика і мистецтво презентації. Публічний виступ як важливий засіб комунікації. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. Мовні засоби переконування. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу. Презентація як сучасний різновид публічного мовлення. Типи презентацій. Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації. Культура сприймання публічного виступу. Уміння ставити запитання, уміння слухати. Невербальні засоби промови. Публічний виступ та мультимедійна презентація.	2	
7.	Тема 7. Риторика дискусії. Загальні характеристики дискусії. Поведінка учасників дискусії. Уміння переконувати. Вимоги до культури суперечки. Дискусія на запропоновану студентами тему.	2	
Усього годин		14	

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	Структура мовної особистості як учасника комунікативного процесу (комунікативна, соціометрична, психологічна, соціоінтерактивна, мовна, мовленнєво-риторична складова).	3	
2	Складові мовленнєвої культури оратора. Стилiстичні особливості усного мовлення. Прямі і непрямі тактики мовленнєвого впливу.	2	

3	Історія становлення риторики як науки красномовства.	2	
4	Зародження риторики на українських землях.	2	
5	Низький, середній і високий стилі мовлення, особливості їхнього вживання. Характеристика основних риторичних фігур і тропів.	2	
6	Вербальні та невербальні компоненти українського комунікативного етикету.	2	
7	Індивідуальні особливості оратора.	2	
Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів		47	
Усього годин		62	

2.

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

До індивідуальних завдань належать:

- аналіз публічних виступів відомих людей за запропонованою схемою;
- написання промов, есе та рефератів;
- підготовка презентацій, публічних виступів.

10. Методи навчання

1. *Словесні методи* (розповідь, пояснення, бесіда, дискусія тощо)
2. *Наочні методи* (ілюстрації, демонстраційні мультимедійні матеріали).
3. *Практичні методи* (вправи, практичні роботи, тести, мультимедійні презентації, ділові ігри тощо).

11. Методи контролю

1. **Усне опитування** (фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей студентів).
2. **Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка** – виконання практичних завдань, підготовка публічних виступів, презентацій, контрольні роботи (з конкретних питань тощо) або тести.
3. **Практична перевірка** – аналіз виконаних завдань, підготовлених презентацій та публічних виступів на обрану тему.

12. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Таблиця 1 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку,	для заліку

		курсового проєкту (роботи), практики	
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Риторика та сучасна комунікація: методичні рекомендації для самостійної роботи для студентів усіх спеціальностей Навчально-наукового інституту заочної та післядипломної освіти ЛНУП / Укладач А. М. Куза. Львів, 2022. 47 с.

2. Риторика та сучасна комунікація: методичні рекомендації до самостійної роботи для студентів спеціальності 073 “Менеджмент” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Укладач А. М. Куза. Львів, 2023. 47 с.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Куньч З. Українська риторика: історія становлення та розвитку: навч. посібн. Львів, 2011. 248 с.
2. Мацько Л. І. Риторика : навч. посіб. 2-ге вид., стер. Київ, 2006. 311 с.
3. Семенюк О. А., Парашук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації: навч. посібн. Київ, 2010. 240 с.
4. Сагач Г. М. Риторика : навч. посібник. Київ : Райдуга, 2000. 568 с.
5. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посібн. Київ, 2011. 304 с.

Допоміжна

1. Абрамович С. Д. Риторика : навч. посібник. Львів : Світ, 2001. 240 с.
2. Вандишев В.М. Риторика: екскурсія в історію вчень і понять: навч. посіб. Київ : Кондор, 2006. 264 с.
3. Гриценко Т. Б. Риторика : навч. посіб. Київ : НАУ, 2006 URL: <http://studentbooks.com.ua>
4. Етика ділового спілкування: Навчальний посібник Київ : Центр навчальної літератури, 2007. 344 с.
5. Кінг П. Стратегії і тактики спілкування, або як знайти спільну мову. Київ, 2017. 120 с.
6. Колотілова Н. А. Риторика. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
7. Онуфрієнко Г. С. Риторика. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 592 с.
8. Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття. Київ, 2017. 260 с.
9. Селігей П. Мовна свідомість: структура, типологія, виховання Київ, 2012. 118 с.
10. Стахів М. Український комунікативний етикет: Навчально-методичний посібник. Київ: Знання, 2008. 245 с.
11. Чмут Т.К. Етика ділового спілкування: навч. посібник 3-тє вид. Київ: Вікар, 2003. 223 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – [книжковий фонд](#), періодика та фонди на [електронних носіях](#) бібліотеки ЛНУВМБ ім. С. З. Гжицького, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

2. Віртуальне навчальне середовище університету. URL: <https://moodle.lnup.edu.ua/>

3. Електронні інформаційні ресурси мережі «Інтернет»:

Національна платформа з вивчення української мови Міністерства культури та інформаційної політики України. URL: <https://speakukraine.net>

Портал мовної політики. URL: <https://language-policy.info>

Мова – ДНК нації. URL: <https://ukr-mova.in.ua>

<http://westudents.com.ua/>

<http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>

<http://kultura-movy.wikidot.com/>

<http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/>

<http://litopys.kiev.ua>

<http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/>

Український правопис (ЗАТВЕРДЖЕНО Українською національною комісією з питань правопису (протокол № 5 від 22 жовтня 2018 р.). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>

Стислий огляд основних змін у новій редакції «Українського правопису» (2019) URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/osnovni-zminy%202019.pdf>